

## Előfizetési táj.

Videkre ostán vagy helyben házhoz hordva

|                           |              |
|---------------------------|--------------|
| Egy évre . . . . .        | 15 frt.      |
| Félére . . . . .          | 8            |
| Negyedre . . . . .        | 4            |
| Egy óra helyben . . . . . | 1 frt 50 kr. |

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik: mindennap, az ünnepek követo napok kivételével.

## Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

## POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

## AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DÍJZATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

## Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

## Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 3 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

## Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10). Rud. Mosse Publicistische Bureau.

Budapesten: Haasenstein et Vogler hirdetés köv. rodáj. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, József tér 10. sz. 1 emelet.

## Nyilvartali cikkeik:

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

## ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

## „KLET”

politika és közgazdasági napilap

175. utolsó negyedére.

## A „Klet” előfizetési ára:

|                      |              |
|----------------------|--------------|
| Félévre . . . . .    | 8 frt.       |
| Negyedévre . . . . . | 4            |
| Egy évre . . . . .   | 1 frt 50 kr. |

Egyes szám ára 7 kr.

A ngrendelések legczélseztübben postai utalvánnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nycz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

## STEIN JÁNOS,

a „Klet” kiadója.

## Kolozsvár, 1875. nov. 23.

△ A szász universitás most folyó ülésszései még csak keveset tudunk. Az előtűnk kvó elnöki megnyitó az egyetlen positi adat, mely a történendőről határozott világosítást adhat.

E tekintetben teljes megnyugvással szolgálhatunk. Az elnök, mint a kormány bizalmi fia, nem is tehetett mást, mint, hogy a törvényhozásnak, oly munkatervet készített a deputatus urak elé, mely tisztá a vagyoni, gazdasági és szakoktatási kérdésekről van összealkotva és így a munka-terv keretén belül maradvá, hivatással munkát végezhet az egyetem.

S valóban nem kicsinylendők a feladatok, melyek a munka-körön belül is megoldásra várnak. Saját vagyonuk tisztá és tervverő kezeltetése; a mezőgazdaság és iparszolgálat emelése, a kiváló történelmi kissekben gazdag levéltár szakszerű rendtetése; a mezőgazdasági szabályzatnak szakszerű újalakítása; a nemzeti vagy megindított leltározatása (kissé később) az ezzel összefüggésben álló intézkedések megtétele: mind oly teendők, melyek a omoly és lelkiismeretes törekvéseknek ég munkát szolgálnak.

Esen abból fog kitűnni, mennyire

lelkiosmeretesen fogják föl az universitás tagjai feladatukat, hogy mekkora odadásal fognak szorgoskodni e kitűzött kérdések megoldásában? Mert épen az, hogy e saját keblü ügyeik intézésére teljesen szabad kezet bírnak és semmi utját nem állja, hogy — a kormány törvényszerű ellenőrzése mellett — önállóság határozhassanak, a mi e kérdéseket illeti: a leghangosabban szóló bizonyítvány a mellett, hogy itt arról a rabságról és elnyomatásról, melyet oly szivrepesztő panaszhangokon hirdetnek a világ mind négy tája felé, szó sincs és nem is lehet, mindaddig, míg a szász urak saját hatáskörük korlátai között maradnak. Persze, ha nekik a saját dolgaik fölött való határozási jog nem elég, ha a mellett, hogy ez illetékes téren ön, maguknak urai: még másoknak, az egész államnak urai kívánnak lenni, akkor csakugyan igaz, hogy el vannak nyomva, hogy cselekvőségük háttérbe van szorítva, épen úgy, mint p. o. háttérbe fogva szorítottatni, teszem Romania, ha egy szép napon eszibe jutna, hogy a törsvári szoroson hadseregével besétál s Nagy-Szeben városházán útné föl fohadi-szállását.

Lesz-e módunkban az idén is, hogy a szász urak ilyszervi (persze csak elméleti) excursioiban gyönyörködhesünk; ha meg-megkísértik-e ismét, hogy — saját ügykörükkel meg nem elégedve — az országos politika tiltott területére csapongjanak s olyszervi foglalkozásokat próbáljanak, melyekért a megtorlást elmellőzni nem lehetne: ma még nem tudhatni.

A kitűzött tárgysorozat erre alkalmas, igaz, nem szolgálat, de hát a szász testvérek előszerbe bizonyították, hogy milyen találgatások s e tekintetben nem egy példa áll előttünk a multból, mely ilyes hódító hadjáratok eseteit tünteti föl. Ime a „Tageblatt” legutóbbi is. részint nyíltan, részint alattomban bujtogatva, egy kis „politikai tüntetésre” számít s azok, a mik a deputatusok választásánál történtek, nem teszik valószínűvé, hogy a macska meg fogja kísértetni most meg lehúzott körmeit egy kissé kinyújtogatni.

Szerencsére oly gazda kiséri a macskát figyelemmel, a ki a netalán megjelenő körmökre bizonynyal jó idején fog reakopintani s így alkalmas fog szolgálatni — lehet a Zeter és Mordio kiáltásában is, de bizonynyal annak a meggyőződésnek megszilárdulására is, hogy a magyar állam saját létének biztosítékait, maga alkotta törvényeit és méltóságát szemé elöl nem

téveszti s azoknak minden körülmények közt érvényt is tud szerezni.

Mi részünkről ohajtjuk, hogy az universitás ez idei tanácskozásai folyamán maradjon saját hatáskörében; nem jelentélen feladatait igyekezze a maga és a haza javára, kellőleg oldani meg, felhasználván mind ama szabadságot és jogot, mely őt törvényszerűt megilleti. De, ha ezzel meg nem elégednek; ha elég esztélytelen lenne a „Tageblatt” sugalmazásaira fület nyitni s megint politikai excursiókra vállalkozni: akkor, reméljük, csakhamar tapasztalni fogja, hogy a magyar állam még elég erős arra, hogy törvényeit tiszteletben tartassa s még nem vált egészen — haldokló oroszlánnyá . . .

— A képviselőház folyó hó 22-diki ülésében elnök jelenté, hogy Justh József el-meháborodása folytán a tébolydaba szállítottat. A miniszterterelnök benyújtja a minisztertanács jelentését a lebonyolítás alatti vasuti kérdések tárgyában. Benyújtatván még a kérvényi bizottság jelentése is, a ház folytatta a részletes budgetvitát.

Az államadosságoknál Simonyi J. felvilágosítást kér az iránt, mi indította a pénzügyminisztert arra, hogy az ezüstben kötött kölcsönök kamataira az arany-ágó fejében most saját előirányzatánál is magasabb összegeket vegyen fel. A pénzügyminiszter válaszába, hogy a kölcsönök kamatai kisebb árfolyammal voltak előirányzatába felvéve, mint a hogy azokat fizetni kell, s ezért emelte föl a pénzügyi bizottság a miniszter kezdeményezésére az előirányzatot. Nem most emeltetnek fel a kamatok, hanem csak azon összegek lesznek felvevődök, melyeket az 1874-diki zárszámadások szerint tényleg fizetünk kell. Az illető kölcsöntörvények alapján kötött szerződések szelleme szerint nekünk a kamatokat aranyértékben kell fizetnünk, miután a kölcsönöket is arany-pénzben kaptuk. 1867 óta mindig ez volt a miniszterium felfogása, s mindig így fizetették a kamatokat. Az állam hitele követeli, hogy tartozásainkban az utolsó fillérig eleget tegyünk. — Helfy a miniszter felvilágosításai után is pártolja Simonyi azon indítványát, hogy a költségvetés e része utasítások vissza a pénzügyi bizottsághoz. — A miniszter ismétli, hogy nem valami új felfedezésről van szó, hanem azért áll most elő a nagy különbség, mert az arany árfolyama magasabb az ezüsténél. — Hosszabb vita után a ház mellőzi Simonyi indítványát s az államadossági járulékat a pénzügyi bizottság előirányzata szerint szavazza meg. —

ányát s körükben tölté majd minden idejét, alig távozzam el néhány hónapi időközben s akkor is mindig elfogadható okokból s rövid időre.

— No, lássa! jegyez meg jószívuileg az elnök ur.

— Várjon csak, barátom, mindjárt rátérek arra a körülményre, a miért az isten se bocsásson meg neki soha! Ön emlékezik leányom utolsó betegségére. Egy héttel halála előtt, mikor már minden orvos lemondott róla, előmbé áll Rejtélyi utrakészen s kijelenti, hogy ő megteszi az utolsó lépést is, maga fölrandul a fővárosba s lehozza azt a híres orvost, kinek tudományáról valóban csodás hírek keringtek az országban. Hátha ő még tudna segíteni. Annyi fájdalom tükröződött hangjában, arcán, hogy egészen megindított s e perczben — először és utolszor életemben — szerettem ezt embert. Szerencsét kívántam neki s ő elutazott.

Néhány nap mulva lehagoltan tért haza. Azt mondá, hogy a kit kerestem, nem találhatta meg, mert az hosszabb időre vidékre utazott. Hanem egy másik, szintén jeles tudor, kit már régebben ismer, másnap meg fog érkezni. Én egészen természetesnek láttam a dolgot s bár kedvetlenül, belenyugodtam.

Az orvos másnap csakugyan megérkezett s megtarták a tanácskozást. Mikor egy perczre egyedül találtam az érkezettét, véleményét kértem.

— Itt mindent a természetre kell bízunk, asszonyom. Miért is nem hívtatták le B\*\* collégánkat, a ki talán még képes lett volna segíteni.

Horváth-Szlavonországok beligazgatási szükségleténél 3.050.000 forint az előirányzat — valamint Fiume s az állami számvárosok költségvetése is a pénzügyi bizottság javaslatai szerint elfogadtatik.

A miniszterelnökségnél személyi járandóságokra: 69.370 frt. Kállay Béni a szakminiszteriumok számának az agendák czélseztübb csoportosítása mellett egyesítését keresztül viendőnek tartja, megjegyezvén, hogy egyes kiváló férfiak, kiknek a korona tanácsbába való jelenléte ohajtandó, szaktárcák vezetésére nélkül is helyet foglalhatnak e tanácsban. Hangsúlyozza a központi igazgatás reformjának szükségét is. Fájallja, hogy a kormány erre nézve még semmit sem tett. — Irányi a miniszterelnök fizetését 16.000 frtra, s a tiszti pótlék fejében is elégnék tartja jelen satoru viszonyaink közt 12.000 frt helyett 4000 frtnak megszavazását. Indítványozza továbbá, hogy az államhivatalnokok fizetéséből 1000 frton felül fokozatos levonások tétessenek. — Tisza K. m. elnök az utóbbi indítványra nézve megjegyzi, hogy e levonás a jövedelemadó s a behozandó általános jövedelemadó képében ugys megvan. Csernátöny azt kérdi Irányitól, vajjon azért, hogy egy rongyos koldust lát, megosztja-e vele kabátját, vagy ebédjét. Mindig létezett s létezni is fog nyomor, de a pathos túlzása nem ér semmit. A miniszterelnökség személyes járandóságai s dologi kiadásai megszavaztatnak. A rendelkezési alaponál 200.000 frt. Simonyi E. nem tartja lehetlennék, hogy a rendelkezési alap bizonyos pártcsoportokra fordíttatik, ha szükséges egyes érdemes egyéneket jutalmazni, azt sokkal helyesebben toheti ő Felsége a civilistából. 200.000 frt rendelkezési alaponálunk igen sok; alkotmányos szempontból csak oly összegek szavazhatók meg, melyekről a miniszterek számolni tartoznak. Ennélfogva a rendelkezési alap törlését javasolja. — Tisza m. elnök megjegyzi, hogy más alkotmányos alamban is szavaznak meg rendelkezési alapot; nagysága az állam viszonyaitól is függ, s a törvényhozás joga e tekintetben nem mehet tovább, mint hogy ne engedje, hogy oly emberek kezeljék azt, kikről feltehető, hogy nem a haza érdekében használják fel. Bizalmi kérdés a rendelkezési alap megszavazása, s természetesen találja, hogy az ellenzék ellene van, de a haza érdekében kéri megszavazását. Papp Gy. nem szavazza meg a rendelkezési alapot. To m csányi L. megszavazza. Kapp nem örömet lát ily betételt a budgetben; anyagi erőnkhez mérve s kivált mostani viszonyaink közt aránytalanul nagy ezen összeg s azt 50 ezer frtra szállíttatni indítványozza. Hegedüs előad

— De hiszen B\*\* ur nincs a fővárosban, jegyzem meg csodálkozva.

— Már hogy ne volna. Hiszen csak tegnap is, midőn Rejtélyi ur táviratát vevém, találkoztam vele.

— Táviratát? Hát Rejtélyi nem személyesen érkezett urasággal? kérdem alig fékezhetve felindulásomat.

Az orvos felelet helyett elővonta zsebéből a táviratot, melyből meggyőződtem szavai valódiságáról. Fejem kábult, szemeim elhomályosultak, mikor a kis papíradarabot végig futám. A feladól hely N. város, még messzebb esett a fővárostól, mint Völgyes, valahol azon a tájon, hol egykor a Rejtélyi birtokai fekvének.

(Az elnök ur meglepetve kiáltott fel.)

— Én azonnal felkerestem Rejtélyit s felvilágosítást kértem. Ugy rémlett, mintha arcai az első pillanatban elhalványultak volna, de már a következőben a lehető legnagyobb hangon menté ki magát, azt mondván, hogy épen a mint indulni akart, kapta a sürgető idézést, hogy némi peres ügyeinek végeldöntésére, rögtön jelenjék meg N.-ben. Ugyanakkor hallotta azt is, hogy B\*\* ur vidékre utazott, tehát hiában ment volna fel a fővárosba. Ugy jutott azután eszébe N.-ben, hogy régi ösmerős orvosával tegyen kísérletet. Hogy hazajöttével körülmeryesen nem adta elő nekem a dolgot, az csak onnan van, mert csupán bánata foglalta el egész lelkét s a lényegre nézve ugys egészen mindyag volt.

Engem ez a védekezés nem békített ki. Bezzeg azokat a peres ügyeit, mikről sem én, sem leányom nem sokat tudtunk, nem verte ki fejéből a fájdalom.

a mi viszonyaink közt nem tartja nagynak ez összeget. Szontagh Pál egy előtte szólónak megjegyzi, hogy azt kívánja, hogy a kormány a bujtogatókat kerítse közre s meg nem szavazni a rendelkezési alapot, logikai ellenmondás. Ő épen azért, hogy a kormány az ily egyéneket közre kerítse s azért, mert ezt várja is a kormánytól, megszavazza a rendelkezési alapot.

Többen levén még szólásra feljegyezve, a tárgyalás folytatása holnapra halasztott.

— A szabadevü párt nov. 22-iki értekezletén a ny-szeniczi választókerület ezer választója által aláírt felterjesztés mutatottat be, melyben alaptalan rágalomnak nyilvánítatnak a kerület képviselője, Koronhály ellen egy rópiratban emelt vádakat. Az illető képviselő kérelmére egy — Várady, b. Podmaniczky és Szeniczey tagokból álló — bizottság küldetett ki, mely előtt nevezett képviselő magát igazolhasa. — Ezután tárgyalás alá vétetett a kereskedelmi miniszternek szerdán az osztályok által tárgyalandó négy előterjesztése, melyek közül a Romániával kötött szerződés becikkelyezése hosszabb vita után, a Havayi szigetekkel s Spanyolországgal kötött szerződés, s a pétervári nemzetközi távirai egyezmény minden vita nélkül elfogadtatott. Végül kimondta az értekezlet, hogy ha a budgettárgyalás a házban oly lassan foly, mint a hogy megindult, indítványoztatni fog az üléseknek 3 óráig való meghosszabbítása.

## Nagy-Szeben, nov. 23.

Még nagyra mehet, mint Kandónának fia, az erdélyi lutherana egyházmegye iteni hivatalos újsága. A „Tageblatt” t. i. a szász egyetemet megnyitása felől, tegnapielőtti száma politikai szemléje élén elmélkedvén és úgy találván, hogy a Királyföld rendezése az ő keserves fájdalmára mégis be kell hogy következék, következőleg nyilatkozik:

„A nemzeti egyetem feladata, hogy a Királyföld számára alkotandó külön törvényhatósági törvénynek nemcsak a törvény betűje által rendelt, hanem a létező viszonyok által is követelt szükségességét fölfejtse. Ha az universitást nem akarják meghallgatni, ám természetesen tényeket, — de nobis, sine nobis — de azok nem törvények, mert municipális törvényt a Királyföld részére nem lehet az egyetem nélkül alkotni.”

Magyarán mondva, ez annyit tesz, hogy az országgyűlés által alkotott és a koronás király által szentesített törvény még sem tör-

Néhány nap mulva szegény Málvinám meghalt s én a temetés után azonnal visszajöttem házamba, hogy soha többé ne lépjem a Rejtélyi lakásának küszöbét. Unokámat szerettem volna magamhoz venni, néhány izben utána is küldöttem, de Margit mindig azt izente vissza, hogy ő meg akarja osztani atyja örömlen magányát s nem fog távozni anyja sirja mellől.

Rejtélyi iránt ellenszenvem nőttön-nőtt. Én nem tudom, mintha valami gúnyt láttam volna abban az ő remetéskedésében. S hogy ellenszenvem nem volt hiábanvaló, csakhamar meggyőződtem. Figyeljen ön, öreg barátom, mert a mit most fogok mondani, nem mindennapi dolog.

Az elnök urat teljesen fölőseges volt külön felhívni a figyelemre, oly buzgó odaadással csüngött a beszélőn, ki következőleg folytató szavait:

Évek hosszú, során kisebb-nagyobb időközben, megfordult házamnál egy becsületes sziléziai vásznárú, kinek házi szötteiseimet, miknek készítésében meglehetősen jártasragra tettem szert, rendszeren eladni szoktam. Egyszer, alig néhány héttel a gyászszert után, ismét bekopogtatott. Képzelmelti én megdöbbenésem, mikor a jó ember elmondá többek közt, hogy egy vendéglő kertjében N. város mellett, nem régen látta Rejtélyit, karján szép, ifjú nővel, ki egy 3—4 éves fiúcskát vezetett. A jámbor kalmár egész naivsággal jegyezte meg, mennyire megütődött, mikor a kis fiú Rejtélyit „apám”-nak szólta.

(Folytatás, következik.)

## A „KLET” TÁRCZÁJA.

## A BÜNETŐ ANGYAL.

— Elbeszélés —

JUDALI GYULÁTÓL.

III.

Azőreg özevgy Szántayné.

(Folytatás.)

Itt a egény asszonyt köhögs fogta el és időbe került, míg újra fölvehette beszéde fonálát:

— De hasztalanul reménykedtem. Leányom napról-napra mélyebben merült szenvedélyébe. Nemzódott, nem panaszkodott soha, hanem én azt tudtam, mennyit szenved. Arra az éjszakai rövid álom alatt eltűntek a részsák s szeméből a hely lán, az elfojtott sóvárgás lángja lobogott fel. Azt hittem, elérkezett a percz, mikor egy éntetés benyomása az élelméreg jótékony hatáival fog birmi, megrendült idegzetére nézve. Megismerttem avval a párbeszéd-törredéket, melynek a sétányon véletlen tanúja voltam, teljesen el lévővén később a méltatlankadás kitérőseire s aztán a kigyógyulásra, mi a megváltásnak mulhatlaul előidézésére kelle és mit gondol ön, derék barátom, mi lett jóaköz szavainak hatása? Málvin azt mondta: hgy elhiszi, miszerint Rejtélyinek ajánlák e viányt barátait, azt is elhiszi: hogy

vény, hanem csak erőszakos tény, ha a Király-földet érinti, az országgyűlés pedig az unversitás, jobban mondva dr. Teutsch dictumát kötelezőnek nem tekinti.

Az uristen ezen furcsa kosztosai mind czifrában mutatják ki foguk fehéret. Hanem azért mégis hiába neki tükörnek, még sem lesz módjuk politikailag pertractálni az országgyűléssel, melyben talán a királyföldi választókerületek képviselői is ülnek?

## Magyar lapok szemléje.

A „Pesti Napló” úgy kívánná javítani a tervezetet, hogy a kir. ügyész ne legyen tagja a bizottságnak; a bizottság hatásköre pedig a bíróságokra semmi vonatkozással se bírjon. Akárhányszor fog megtörténni, hogy a bíróság összeütközésbe jön a közigazgatási bizottság egyik-másik tagjának érdekeivel. S mily könnyen fajulhat a sértett érdek kitörése a közigazgatási bizottság szűk körében a bíróság zaklatásával a minden körülmény között mily könnyen csorbithatja a teljes bírói függetlenséget. Attól tart, hogy a javaslat rendelkezései sok részben ismét felidézék a bíróságokra nézve mindazon visszasságokat, melyeket a bírák kinevezése által akartunk elmulasztani. S ha már a bíróságot a közigazgatással közelebbi viszonyba akarjuk hozni, mit ő se hogy sem helyeselhet, majdnem jobbnak tartaná, ha a közgyűlésekre biznák mindazon jog, melyet a javaslat a közigazgatási bizottságra ruház. A nagyszámú közgyűlés az érdeknélküliségeknek több garanciáját nyújtja, mint a nagyon szűk körű bizottság, melyben nagyon sok lesz a kísértés, igen nehéz az ellentállás.

Az „Ellenőr” arról ír, hogy Helfert báró rőpiratát hogyan fogadják Ausztriában? Olyanformán, mintha haragudának is érte, meg jól is esnek nagyon. A „Presse” legalább ezt a benyomást teszi reá. A rőpiratból gyönyörködve veszi át a „Presse” a sárga-fekete színek jelentőségéről szóló fejtegetést. És milyen passus ez. Minden szava egy megalázása a magyar államesszmének; minden mondat benne egy-egy kihívása a magyar nemzeti érületnek. „Nem, Andrássy Gyula gróf uram, nem, Wenckheim Béla uram, az a fekete-arany szín nem magán színe a ti császári uratoknak, nem család színe a dynastiának, ez a szín ama nagy birodalomnak színe, melyhez szerencsések van negyedszázad óta tartoztok, melynek köszönheti honfiktársaitok legnagyobb része, hogy ma nem a fanatikus török nyúzott rájáhi; melynek köszönheti országtok, hogy erőben, hatalomban fenáll s képes uralkodók többi örökös tartományaival dacolni, melyek értékek évszázadokot át ottantak vért és vagyonst s ha valamikor merészkedik még valaki impertinentiával megkérdeni, mit jelentsen az a fekete-sárga íz, ott a rendezett körakáson, a mit budai királyi várnak mondanak, legyenek szívesek megmagyarázni neki e körülményeket s eszébe juttatni, hogy a hálás megemlékezés soha meg nem gyaláz, de a háladatlanság megbecsületlenit.” Az „Ellenőr” hiszi, hogy nem késhtetik az idő, mikor az alkotmányos király és a koronázó nemzet együttes felháborodása nem fogja eltűnni, hogy egy jelentéktelen do-

## Képek

az állatok lelki életéből.

(Folytatás.)

A tigris rendszerint a meleg égaljban, Ázsia keleti és északkeleti részeit lakja, míg az oroszlán Afrika délnyugati tájain tanyázik. Egyébiránt tigrisek laknak Afrika északi vidékein is, s különösen nyárbán némelykor a hamburgi szélességi vonalig is felmennek az Obi mellékén. „A tigris a legfélemlésebb ragadozó állat s különösen az emberre nézve jóval veszélyesebb mint az oroszlán, vagy a jaguár. 1847 deczemberében Jáván Pengalenganban, míg Jung-huhu ott tartózkodott, — egy tigris éjszakán idején a szalmafedelen át egy kunyhóba rontott, hol nyolcz jávai emberült a tűz előtt, kik közül egyet elragadott. A tigrist ugyan üldöni kezdték, de a jávai sebeiben meghalt. A tigrisek még a lovas csapatból is ki-ki szoktak ragadni egy embert s rendszeren a bokorban rejtezőnek s rejtik el a zsákmányt a nélkül, hogy valaki tudhatná, mi történt legyen ott? Némely esetben, valószínűleg ha jól vannak lakva, megfutamodnak az ember előtt. Jung-huhu előtt egy izben egy hegy tövében három tigris ugrott fel a bokorból; kettő közülök elszaladt, de a harmadik s a legnagyobbik mozdulatlanul állott meg előtte, fogait vicsoorgatva. Két benszült, kik vele voltak, a rémületből elsárgulva álltak ott. Jung-huhu az ósztón bizonyos nemétől inditatta, elkezdett a tigrisre torkaszakadtából kiabálni, mit mindkét kísérfője utánzott. Erre a tigris szel-sébességgel elszaladt s Jughuhu és társai is gyorsan visszavonultak. „Egyes majmok itt — így í egy író — a tigrist, meg másfelől a krokodilt illetőleg sajtáságos igazhitűségben vannak; őket állítják, hogy az állatok valamelyik elő-

logból a magyar nemzetet vérg sértő s a magyar államot mélyen megalázó következtetéseket vonhasson az impertinentia.

## BELFÖLD.

Fogaras, nov. 18.

(Bizottsági gyűlés és egyéb érdekes apróság.)

Fogaras város törvényhatósági bizottsága e hó 15-én tartá meg őrsi rendes közgyűlését, főispán Boér Kálmán ur ő méltósága elnökölte alatt, melynek néhány főbb mozzanatáról kívánom értesíteni e lapok tisztelt olvasóit. A gyűlés megnyitása után értesít a főispán ur, hogy ő hozzá kellő időben néhány írásos interpelláció adatott meg, melyekre a törvényhatóság első tisztviselője volna hivatva feleletet adni, a n. polgármester Gál Tamás ur azonban hozzá a mult napon beadta lemondását, ez volna hát legelőbb is elintézendő. Ki dolgainknak csinját-binját, e város szellemi tökéjét gyökeresen ismeri; azonnal íbelátá, hogy ez az egész lemondás minden komoly alapot nélkülöző komédia, mit a végkifejltetés igazolt is. Nem vala titok a lemondó ur előtt sem polgárságunk nagy részének azon meleg óhaj-tása, hogy a fontos állomás valahára törvényileg képviseltet egyénnel töltsék be, de jól tudá azt is, hogy ki ez állomásra aspirálna éppen egy nem bir a törvényben megirt képességgel, mint ő, a kit meg a polgárság ez állomásra megnyerni óhajtana: a törvényhatóságok küszöbön álló rendezése, illetőleg a cseplés királyi városok sorsának országos elintézésé előtt, határozottan visszautasítá a jelöltséget. A dolgok így állásában nem lesz hát a törvényhatóságnak mit tennie egyebet — gondolá magában a visszalépett polgármester ur — mint ötlet fölkeríteni, szíveskednék azért a nem megvetendő 900 ft. honoráriumát a végrendezésig állomásán maradni. Ugy is lett. Egyenlő értelemmel fölhevított állomásának a küszöbön levő rendezésig megtartására. Hogy lemondásában nem vala komolyan elhatározott szándék, kitűnt avagy csak abból is, hogy irodájából a gyűlésbe hivatván, mint a nem válogatós eladó leány, kötszer sem kéréte magát, leült, megmaradt állásán s ezzel a békesség helyreállott Izraelben, a gyűlésnek meg kinos helyzetében nagy kő hullott le szívéből, hogy hát „habet papam.” Mert itt egy füst alatt — a megczáfoltatás félelme nélkül — kimondjuk azt is, hogy városi közönségünk, valahányszor tisztviselőt kell választani — nem kis számú értelmiségünknek másutt biztosabb alkalmazása okából — a törvény parancsolta szellemi kellékek tökéletes hiányában, a legnagyobb embarrásban van mindig annyira, hogy ha tisztviselői és segéd személyzeti posztjaira a helyt állomásozó cs. k. ezred nyugdíjas tisztjei és itt maradt altisztjei közül egy-egy vállalkozó nem ajánlkoznék: akarjuk nem akarjuk, föl kellene hagynunk ezzel a törvényhatósági „fenn az ernyő nincsen kas”-féle ur-hatnamsággal, mely cifra pávaszkodási állapot az oka, hog városunk, nem megvetendő majorsági jövedelmei mellett is, culturalis czélokra, gyümölcsöző anyagi és szellemi befektetésekre mind ez ideig egy árva petőket sem fordíthatott. Így nyomorgunk mi kérés állatok

jók lelke lakozik s ha egy gyermek felálatlik: az annyit jelent nálok, hogy valamelyik nagyatyja vette magához, a mit aztán nem is tartanak valami rosznak s nem is igyekeznek annak ellenében ellenhatást gyakorolni. A félelem és széntség eszméi itt összefolyának s ez igazhitűség ama mahomedán fatalismusban, hogy isten a mit tesz, jól teszi, — oltalomra talál. E szerint az (a fatalismus) oly bizarr s annyira távol fekvő valami, hogy az ember azt hihetné: valamely álom adta annak eszméjét. Az, hogy a tigris hátulról támad s az eurpai ember Indiában majdnem sohasem megy egyedül, hanem mindig egy benszültt által kísértetve, ki hátul szokott menni s legtöbbszörre szolgál — vívén magával a tali-ati-t (gyújtószer) a szivarnak): — az jobban megmagyarázza a tigrisek a benszültett ember husa iránti előszeretetét, mint a bus izének problematicus megkülönböztetése, vagy a benszültettnek az előd-törzs iránti szellemi tisztlete.

Az oroszlán, Jussuf parancsnok szerint, pajtást nem szenvedhet helyzetének közelében, ha vagy egy mutatkozik, élet-halálharcz fejlődik ki a két vetélytárs között. Ha az oroszlán veszélyesen megbeszül, remítő ugrásokban közelit a távolból üldözője felé: így oroszlán egy izben néhány perc elatt nyolcz vadászt ölt meg s tizenötöt veszélyesen megbeszített. Gérard, a híres oroszlánvadász szerint, az oroszlán külsőleg nagyon tiszta s különösen telben bőréen mocskofoltokat nem lehet észlelni. — Az ember pillantása, kiáltása stb. reá egyáltalán semmi befolyást nem gyakorol, sőt inkább az ember nem képes kiállani az ő tekintetét. — Az arabok némelykor e pillantástól annyira megrémültek, hogy zavarokban egyenesen körmei közé rohantak.

(Folyt. köv.)

gyanánt egyik napról a másikra; minek folytán, hogy a községek rendezéséről benyújtott legújabb törvényjavaslat eventualis 40. §-át a a belügyminister urnak reánk kértelenül is oppicálnia kell, ez erős meggyőződése Fogaras polgársága józanabbjainak, kik a szellemi és anyagi erősbülést, a belmissió és philantropia megragadó jelenségeit többre becsülik a délibábnál.

A h. polgármester ur elfoglalván helyét a zöld asztal mellett, kérdést intéz hozzá, mint a törvényhatóság első tisztviselőjéhez, Pánczél Károly ref. lelkész: micsoda stádiumban áll a községi leány-tanoda ügye, melyet Fogaras képviselő testülete még 1870-ben városunk szűlöttje, a cultur ügyek mellett buzgólkodó akkori polgármester[Fogaras György ur elnökölte alatt tartott egyik gyűlésében fölállítani határozott, de a mely határozat foganatosításának az idő óta nevét sem hallotta.?” Miután a kérdészt ily fontos ügyben fölvilágosítással nem szolgálhatott: bizottság küldetett ki, mely a levéltárból előkeresendő adatok alapján jőjjön nyomára annak a kátyúnak, melyből ez ügy kizökkenni sehogy sem képes. Ideje is volt már a tetszhalott leányzót, városunk és vidékünk e köz óhaját, a kor és a közoktatási törvény színvonalán álló leánytanoda ügyét felbolygatni mély álmából, melyben a végrehajtó községek csökkönyössége mián, akár ítélet napig szunnyadhatott volna.

Interpelláltatott a h. polgármester ur az iránt is, „hogyan áll azon sajtóper ügye, melyet a városi közönség a „Kelet” szerkesztője ellen a diphteritis ügyében Fogarasból küldött és közreadott cikkért a tanács által megindított határozott? Felelet: miután a tisztgyűlés e sajtó per járatlanságból illetéktelen helyre, a k. táblához adta volt be, onnan vissza küldetett, hogy járjon a törvény szabta úton. Azonban higgadtabb megfontolás után s mert időmúlás is állott be, jónak látta a tanács e pört letelni. Kellott volna mondani: letette azért, mert neszét vette annak, hogy a per költségeit a majorsági pénztár — a mire számított — nem fogja hordozni; a maga zsebére pedig nem óhajtott egy költséges sajtóper megreszkizni, — és mert belátta azt is, hogy az az esküdtszék bizony nem a kupatánácsok commandója után szokta ítéleteit meghozni. Ezzel hát hüvelyébe dugva a tisztelt szerkesztő ur feje fölül az a Dámokleskard, mely miatt hónapokon keresztül annyi álmatlan éjszakái lehettek. \*)

Ezek után felolvastattott Tisza Kálmán ő exzellenciája leirata, melyben tudatja, hogy Király ő Felsége bizalma őt a kormány-elnöki tárczával bizván meg számít terhes földadatai megoldásában a törvényhatóság kész támogatására. A leirat hódoló tisztelettel fogadtatván, az új kormányelnöknek bizalmi felirat küldése határozottatott.

Fölvétetett, mint az őrsi rendez közgyűlésnek kirívóbb tárgya a jövő évi költségvetés, mely teljartalmulag elfogadtatott. Tételei között a 20 ezer frtot jóval meghaladó kiadások unalmas Zaharájában, mint egyetlen üdítő oázis jelenik meg azon árva 300 forintotcska, mely abba a hat vallásfelekezet iskolái részére adandó segélyezésül most vétetett föl, a szegény gyermekeknek taneszközökkel való ellátása végett; de a melyet a felekezeti előjárásoknak, a főispán ur azon időtlen kérdés-tétele által „ki fogja aztán amaz urakat ellenőrizni, hogy vajjon e nyújtott segélyezésből most fog-nak-e szolgálóik számára csimázt csináltatni”, keserű labdacásban kellett volna bevenniök, ha a jelen volt iskolai előjárók közül Pánczél Károly ref. lelkész, felekezete részéről, e méltatlan gyanusítást, mind a személyi jogosodáséért a ki mondotta, mind a helyért a hol mondotta, felelet nélkül hagyni nem lehetvén, erőlyesen vissza nem utasítja. Hiszen ama kérdésztél a törvényhatóságnak kebelében hangoztatva azt az ostromba insinuatit involválta magában, mintha tán a fogarasi felekezeti előjárások az állam, vagy a község által kezökre bizott pénzeknek hitelen eskőfárai lettek volna. Valóban a depravatának, erkölcsi süllyedésnek nagy mértéke kívántatik oda, hogy egyházi előjáróság éppen a szűkölködő árva iskolások számára emelt kis oltár panaszos kenye-re megcsontkítása után nyujtsa ki szentségtelen ujjait.

Törvényhatósági nyomorúságunk, törvényileg képviseltet egyénekben érezhető nagy szegénységünk, kietszett a mértékhiitelesítő hivatalnak ez alkalommal lett beállításakor is. Bármennyi haragudotunk is ez ügyben falragaszok, magán tudakozódások, hírlapi pályázatok után, alig tudánk a kijelölő állomásra egy szál embert fogni s azt fűt jelzett szellemi szegénységünk okából, amely cs. k. ezred kiszolgált és itt maradt altisztjei közül, kit aztán „nolle velle”, mert a gyertya körmünkre égett, alkalmaznunk kellett ideiglenesen, míg okmányilag bemutatott képességét a valóságban is érvényesíteni. Így van a mi közigazgatási árvai hatóságunk a szélrózsa minden irányából

\*) Ettől a sajtóperől való féltünkben bizony fejtünk egy hajszála sem szűkült meg.

Szerkesztő.

összeállítva úgy, hogy ehöz fogható tarkaságot csak tán California telepein lehetne találni. Erről egy külön cikkünkben szándékozunk szólni.

Volt még egy választás, az ürességben levő városi bába-állomás betöltése. Pályázott egy zsidó, egy német és egy magyar nő. A gyűlés tagjai, a [mint a szavazatok számáránya mutatá, nemzetiség szerint szavazván és a zsidó jelölt elestével a másik kettő egyenlő szavazatot kapván, közöttük szűkebb választás történt. Az izraeliták jelttjük buktával — am-bár a magyar jelölt praxisa, értelmisége, közkedveltsége által fövel áll a másik felett, csupa patriotizmusból a németekkel szavaztak, hogy ha a zsidó nem lehetett városi bába, hát magyar se legyen: csak azért is. Czélt értek. Hiába! a nóta szerint: „Kinek szíve hová huz: votuma is oda csusz.” E pástortalan népen is napról-napra jobban látszik, hogy a testestől lelkestől magyar szellemű dr. Cohne rabbi eltávozásával, keblében a szív a teljes elmagyartalanodásnak indult, hogy őt eljárásában, tetteiben immár nem az elv, hanem a pillanat szeszélye, az önérdék-hajhászat vezérli; pedig azt hívők mi ezen a ponton, itt a Kárpátok aljában, hogy az emancipáció által bennök szívünk rokonára lertünk.

De menjünk át immár egy fölemelő, szép jövővel biztató mozzanat megírására is. E város szellemi emelkedése, anyagi gyarapodása mellett buzgólkodó Pánczél Károly ref. lelkész, tekintettel az iskola-mulasztások nagy számára, melynek a szegényebb néposztályban egyik legfőbb oka, hogy a nagyobb testvér a kisebbnek őrzésére hon tartatik, tekintettel ama eszmorutapasztalatra, hogy az alsó néposztály gyermekei a házi elhanyagoltságból eredő elatnyulás, szellemi fejletlenség okán, a hat éves tan-köteles korban, a szó teljes értelmében, az elszomorodásig iskolaképtelen tekintettel arra hogy a gyermekek között uralkodó ragályos betegség akárhányszor a házi elhanyagoltság, tisztatlanság eredménye, tekintettel arra, hogy a szegény szülők magukra hagyott gyermekei nem egyszerű okoztak kipótolhatlan szerencsétlenségét önmaguknak és másoknak is, s hogy a szegény szülők a munkára képebbekké tétesenek: inditványozza, községi költségen egy gyermekmenhely fölállítását, mely mustár-maga legyen Fogaras város culturalis és humanisztikus intézeteinek. Indokolásában rámutatott a város letárgyalt költségvetésére, melyben 26,000 forint évi bevétel mellett Fogaras összes culturalis, emberiségi intézeteit az a nyomorult 300 forint képviseli, a mely a felekezetek iskoláinak segélyezésére oly keserű lapdacásban adattott vala be; rámutatott ama piritó jelenségre, hogy míg a város csupán közigazgatására 10 ezer forintot ad ki, culturalis czélokra elanyyira semmit se köll, hogy még iparos tanonczainak ingyenes oktatását is a megörnyedéssig terhel hitfelekezetek nyakába ölté. Roppant lelkesedéssel fogadá a közgyűlés ez inditványt. S az inditványozó elnökölte alatt tervezet kidolgozásra bizottságot küldött ki.

Ez a lelkesedés biztos zálogul szolgál annak, miként Fogaras város közönsége elvégre belátta, hogy ez időbeli kedvező anyagi helyzete valami egyébre is fordítható, mint egy költséges közigazgatási apparatúsának, csupán azért való fontartására, hogy néhány uri embernek gondtalan menhelyt nyujtson akkor, a midőn a város szegényeit és árvaít egyesek könyörölő szíve dédelgeti s polgársága veszőben „mivelhogy tudomány nélkül való.” — Felvonva hát tisztelt tanács urak! a sorompó, — itt mutassák meg önök életrevalóságukat; ekkor lesznek önök a jegyzőkönyvi megörökítés érdemese, mert azt önöknek saját alkotásik és nem a cliquek tapsai, lepityergett „éljenek” adják meg.

Egy város szellemi és anyagi emelésében keressék önök az elismerő nyilatkozatokat, hogy ha időbb-hátrább „apostolok oszlása” leend, elmondhassák: „örömmel térek magányomba vissza, mert exegi monumentum, aere perennius.”

Forward.

## Kivonat

a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1875. november hó 16-án tartott közgyűlése jegyzőkönyvéből.

Elnök ur előadja, hogy a kamara újraszervezése néhány választókerület késedelmes választása miatt még nem történhetvén, a felhalmozott ügyek ellátása végett kénytelen volt a régi kamarai tagokat még egy ülésre összehívni.

A titkár előadja, hogy a mult ülés óta 5 szakosztályi gyűlés tartatott. A beadványi jegyzőkönyv 560 számmal szaporodott, s röviden ismerteti a currens ügyeket.

Az utóbbi közgyűlés azon határozatával kapcsolatban, a mely szerint a kamara a jövő évben életbe lépendő méter-rendszer ismeretése és a szükséges intézkedések életbe léptetése érdekében részéről is alkalmas lépéseket tesz, jelenti a titkár, hogy a magas kereskede-

lemügyi ministerium folyó évi artius 23-ról 6302. sz. alatti rendeletének a éter-mértékek behozatalára vonatkozó részét [vonatban közölte az érdekelt kereskedőkkel s iparosokkal, ezen kívül az új mértékek átszámításáról egy táblázati kimutatást adott ki, a mely tekintettel a nép előtt szokatlan, sőt isretlen tizedes törtékre], az átszámítást közönses törtékben tünteti fel. E táblázatot 5000 példányban nyomatta ki s megküldte minden választónak.

Kapcsolatban ezzel előadja, titkár, hogy a helybeli üvegesek, miután a vosi mértékhiitelesítő hivataltól határozott felvilágosítást nem nyertek, kérdést tettek az iránt, egy az eddigi meszelyes üvegek és a 3/4 liter palackok használatá meg lesz-e engedve? valamint több oly körülmény iránt, a mely a jorecsmai edények használatára vonatkozik. Kérésük biztos útmutatás végett a m. kereskedelmi ministeriumhoz lón felterjesztve.

A mult közgyűlés folyamodst határozott a m. ministeriumhoz a bélyegkötes hirdetések határozott értelmezésért, miután fenálló illetékszabály 187. §-e sok önkényes magyarázatra nyujt alkalmat s ebből mind hirdető közönség, mind a nyomdások részét panaszok, felfolyamodások keletkeznek. A pénzügyi ministerium a kamara felterjesztéseket indokait méltányolván, a pénzügyigazgatóságokat körrendeletileg az idézett §. helyes értelmezésre figyelmeztette. E körrendelet az deklét felek méltányos óhajátának teljesen megfelelvén, az elnökség helyesnek látta azt egész terjedelmében hirlapilag is közölni; ezen kívül felvetetik a mai gyűlés jegyzőkönyvéből.

A magyar keleti vasút igazatósága azon kérdéssel fordul a kamarához, hogy a Ditrich S. czég ellen, a mely részükről a vámköteles áruknak a fővármihivatalhoz szállításával meg van bízva, a szállítási díj magas-sága vagy az átszállítási szolgáltatás tekintetében van-e kifogás az érdekelt felek részéről? mert a brassói szállító ellen az ottani kereskedelmi kamara folszállván, a közlekedügyi ministerium oda utasította az igazgatót, hogy a vámköteles áruk beszállítását nyil verseny után adja ki. — Az elnökség ez ügyben a helybeli piacz jelentékenyebb czégeit értekezletre hívta fel, s az értekezlet abban állapodott meg, hogy habár az ily kárú mászája Ján Kolozsvárt számított 9 krajczár: szállítási díj (Brassóban 18 kr.) 2—3 krajczárral magasabb, mint a mennyit más fuvarosok számítanak, de tekintve a vasúti szállítónak ez üzlet járó felelősségét, az évenként beszállított árú aránylagos csekély mennyiségét s on kötelezettséget, hogy a vámköteles árukat, csak a vámhivatal hivatalos őráiban szállítania be, s tartozik bármily csekély mennyisést azonnal beszállítani, a hogy megörkezett; a jelenlegi szállítási díjt a viszonyokhoz mérték kell tekinteni s nem is remélhetni, hogy nyílt árjel-tésen — megbízható czég — enl keveseb-bért fogna vállalkozni. — Felmeit azonban, azon óhajtsa, hogy a vámköteles árukról az avisó-levelet csak akkor közbesítsa a vasúti hivatal a czimzettnek, a mikor az ru a szállítónak átadott, különben az utóbbi hanyagság vádjával terhelik.

A kolozsvári iparisoklák ügyelő bizottsága a lefolyt tanévről szóló jelentését a kamarához benyujtván, miután aht azon alapos meggyőződést merithetni, hogy mult évben kezdeményezett ez iskolák, a főforgó körülményekhez s eszközökhöz képest, kitűzött czélnak kielégítőleg felelt meg, a kamara kötelességének ismerte e jelentést a kereskedelmiügyi m. ministeriumhoz egyfelől azon okból terjeszteti fel, hogy ezzel beszámolja az iskolák segélyezésére nyert 1500 forint czélszerű felhasználásáról, másfelől azért, hogy a már megkezdett második tanév költségfedezésére a megírt segélyt újabban kérje. A jelentéshez mellékel számolatból, ugyanis kitűnik, hogy a 8 osztály fönntartására begyűlt 3614 frt 25 kr,

ehöz járult a városi képviselőület 1066 frt 28 krral, a kisegítő pénztár 100 frttal, a kolozsvári takarékpénztár 10 frttal, a Victoria biztosító társaság 5 frttal, az iparos társulatok és egye iparosok 134 frt 12 krral, tandíjakból begyűlt 660 forint és 75 krajczár, a m. keresk. ügyi ministeriumtól 1500 forint,

ebből láthatólag az intézmény szükségleteinek fedezetét legnagyobb részben m. ministerium adománya képezi s egyelő nincs kiküldés arra, hogy azt nélkülözni lehne. Megküdte továbbá a kamara a városi képviselő-testületnek s felkérte, hogy hatásc erkölcsi és anyagi támogatását ne vonja meg ez intézetből jövőre sem; hasonlóan megküdte azon testületeknek s intézeteknek, a melyek az iskolákat pénzzel segélyezték s e gyámolásra felkérte továbbá is. A jelentés szerint osztályban 485 tanuló volt beírva, a kik közül a tan-évet végig járta 382.

A minister ur ő omiga a kaara felterjesztését méltányolva, a kért évi segélyúj-

ban is aláírták, amelyért a gyűlés a miniszternek feliratilag köszönetet nyilvánított.

A ipariskolák felügyelő bizottságának a közönségen igazgató Várady Károly úrnak, kamarai köszönetet szavazott azon buzgóságért, amely a közönség tapintatos vezetését, a mely a közönség mellett az elért kielégítő eredményt lehetővé tette.

Köszönetben ezzel elhatározta a gyűlés, hogy a borsvári ipariskolák látogatásáról kelt jelentést megküldi a kerületében lévő városok tanácsainak, s hivatkozva a f. évi január hóban tett felszólításra, újabban is felkéri, hogy kebelükön az iparos tanoncok oktatását szervezzék és alapon, a mire a népiszkolai törvény 50. §-a által úgy is kötelezve vannak; felkérte egyúttal arra is, hogy az ez irányban tett vagy tenné intézkedésekről értesítsék a kamarát, jónálattal jegyezze meg, hogy hasonló élmű felhívása eddig nagyon kevés visszhangra lett, noha azt nem csak a városi tanácsokhoz, de a külsőkhöz is intézte. A kamarai gyűlési határozat nyilatkozott minden szükségesnek mutató felvilágosítás és útmutatás nyújtására.

A kereskedelmiügyi m. miniszterium feladatát a kamarát, hogy miután több oldalról tudására jutott, hogy az ország erdélyi részeiből tömegesen kivándorlások mutatkoznak a romániaiába, s hogy a kivándorló iparos munkahány miatt ott teljesen tönkrementek; fordítson a kamara kiváló figyelmét e tárgyra, kutassa a kivándorlások terjedelmét és indító okait és tegyen jelentést tapasztalatairól és a mutató jelenségek orvoslására alkalmazható eszközökről és intézkedésekről. Miután a kivándorlások színterét képező Csi- és Háromszék és kamara területéhez nem tartoznak, a kamara a kivándorlásokra nézve kivétel tapasztalattal nem bírhat; az ügy országos fontosságánál fogva azonban helyesnek élte a helyben lakó székely értelmiségből többeket felkérni azon nyomozó bizottságba, a mely e kérdés tanulmányozására alakított. A nyomozó bizottság több ülésben hathatón tárgyalta az ügyet s megállapodása eredményeképp emlékiratba foglalva terjesztette a gyűlés elé, a mely azt magáévá tette s m. miniszteriumhoz felterjesztette.

ATörökországgal fennálló kereskedelmi szerződés 14-ik éve lejárván, annak feloldása és módosítása a szerződő felek jogai közé tartozik. A kereskedelmi m. miniszterium hívta a kamarát, hogy az eddigi tapasztalatok alapján adjon véleményt az ügyre nézve. A gyűlés a keleti kereskedés kiváló fontosságánál fogva, a szerződés felülvizsgálását nélkülözhetetlenül szükségesnek tartja, mert nagy részben a szerződés hiányainak tulajdonítja az abnormitásokat mondható helyzetet, hogy a magyar osztrák birodalom 500 milliónyi kivételnek alig 10%-ja esik (Törökország). A moslások következtében volna az érték utánszámitott vámtól mentesülve sulyvámmentes, mert az eddigi 8% vámtól kivételként nem bírják meg, egytől természetük-nél, másrészt költséges szállításkorál fogva, mert a szomszédos ország mellett is nekünk a szárazon szállításhoz képest, mint Angol- és Franciaországban az ugynevezett „brassói áruk”. a melyek részben a székelyföldi ipar terményei, még különösen kedvezményben volna részesítendők; a vámmentes áru számát 226-ról leszállítani s t. mindenesetre kikötni, hogy a gőngyölés; használt szákok vámentesen legyenek visszállíthatók; a török alattvalók adómentes kereskedési joga a magyar-osztrák területen terjedő; a szerződés terjedjen ki az összes török tartományokra, így Bosniára is; a Romániával s Szerbiával kötött s köztudott szerződés pedig ismertessenek el. Ezenkívül tekintet a keleten tapasztalt erkölcsi viszonyokra; igazságszolgálatra, óhajtatandó volna a török kormányt rábírní, hogy vámhivatalának szeszénészt és kezelését bízva tapasztalt, becsületes, értelmes európai hivatalnokokra, állítsa Aegyptom példájára nemzetközi kereskedelmi bíróságokat s fogadjon el a méter-sz. európai pénzrendszert.

A kereskedelmi m. miniszterium a kamarához intézett leiratában tudatja, hogy az italmérsi jog gyakorlása és a szesz-ítók árulhatási jogára vonatkozó 180-iki miniszteri szabályrendelet módosítása anyiban szükségessé vált, a mennyiben e rendelet szerint a szesz-ítók árulása csak a bejegyzett cégek kereskedőnek volt megengedve, aki egyszermind köteles a könyvvezetést folytatni; az új kereskedelmi törvény 16 §-a azonban e kötelezettségeket a kufárokon és házalkon kívül minden kereskedőre kiterjeszti, tehát sem a békéjgyezésben, sem a könyvvezetésben nem találhatók többé azon határvonal, a mely az 1868-iki szabályrendeletben a szesz-ítók árulhatási jogára nézve felállítva volt, amelyre a kérdés támadt az iránt, hogy a rendes kereskedők a szatcsoktól miként volna megkülönböztethetők? s miután az új kereskedelmi törvény erre nézve támpontot nyújt, új critérium felállítását vált szükségessé. Ilyen

critérium talán az adóban volna felállítható, olyképpen például, hogy azon fűszerkereskedők, a ki Budapestre egyenesen adó fejében pótlékok nélkül 40 frtot, 10,000 lelket haladóvárosokban 30 frtot, 10,000 lélekkel nem bíró városokban 20 frtot fizet, jogosult lenne a szesz-ítók árulására. Am. miniszterium felhívta a kamarát az ügyben véleményt nyilvánítani, esetleg javaslatot tenni. — A szőnyegen levő kérdés a kereskedelmi osztály által külön volt tárgyalva s ennek véleménye oda irányult, hogy az italmérsi regale — illő kárpótlás mellett — mielőbb megszüntessék, azonban ismerve a nehézségeket, a melyekhez e kérdés végleges megoldása köve van, s méltányolva azon körülményt, hogy egyesek, községek, jövedelmek nagy részét korcsmárlási jogból merítik, annak szándékos megcsontása ellen tehát őket akormánynak védelmi kötelessége, mint némileg kiegészítő rendszabályt a m. miniszteriumtól például felhozott adófizetés-maximumot az osztály helyesli, s a 10,000-et haladó városoknál 30 frtot, azon aluli községeknek nézve a 20 frtot nem tartja magasnak, de ez adóba csak az üzlet után fizetett s pótlékok nélkül vett jövedelmi adót kívánna számítani; ezenkívül a szatcsosság felismerhetése kedvéért ajánlja, hogy a városi fűszerkereskedők, a ki e jogot élvezni akarja, legyen a kereskedőtársulat tagja, a mely minden városban létezik. Ez intézkedés a társulatok erősítésére s a tanoncok jobb képzésére is vezetne. A gyűlés az osztály véleményét elfogadta.

A közlekedésiügyi m. miniszterium a kamarai f. évi április hóban tett felterjesztésére válaszolja, hogy jöllehet részéről is elismeri, hogy a keleti vasút menetrendje a kényelmes és összefüggő forgalom minden igényeinek megfelelni nem képes, még is tekintve a keleti vasút kedvezőtlen pénzügyi viszonyait és szerfelett csekély helyi forgalmát, az észlelt bajokon a vonatok szaporítása által egyelőre segítni nem lehet. Éber figyelemmel kísérvén egyébiránt a vasút forgalmának fejlődését — igéri a miniszter ur, hogy mihielyt a körülmények megengedik, utasitni fogja a társaságot, hogy a takarékoság szem előtt tartása mellett, a fennálló menetrendet a kamara kívánalmainak megfelelőleg módosítsa s ez által a tapasztalt hiányokot segíteni iparkodjék. A gyűlés a m. leiratot anynyival inkább elismerő tudással veszi, mert a menetrend óhajtott módosítása nagy részben a múlt szept. hó 1-je óta életbe is lépett.

A n.-szabeni postaigazgatóság a kamarai átiratára válaszolja, hogy a m.-újvári postahivatal működését július 1-én újból megkezdte s megjegyzi, hogy a m.-újvári postahivatal összeköttetése a felvinczei, ezután is fennmarad ugyan, de úgy van berendezve, hogy a m.-újvári küldemények még a feladás napján tovább küldetnek s az éjjel érkező küldemények másnap reggel szétoszthatók; ez által elég van téve azon óhajtatásnak is, a melynek kedvéért a m.-újvári postahivatalnak a vasuti órházal közvetlen összeköttetése kívánatosnak látszott, de a mely mindaddig ki nem vihető, a míg a vasuti vonatok a megállási helyet éjnek idején érintik. Szolgálat kellemes tudásul, miután ez intézkedés által azon vidék közóhajtatását sikerül teljesedve látni.

Az ausztriával kötött kereskedelmi és vámszövetség megújítása kérdésében megindított tárgyalásoknál igen czélszerű volna tudni, hogy a magyar korona területén körülbelül mennyi olyan áru, jelesen iparczikk fogyasztatik, a mely egyenesen a külföldről hozatván be, nem a magyar korona területén levő vámhivatalnál vámoltatott meg, a melynek tehát vámjövedelme mint osztrák vámjövedelem szerepel, a míg azt magyar állampolgárok fizetik. Ennek kikutatása czéljából a m. pénzügyi miniszterium felszólította a kormányt, hogy kerületére nézve adjon felvilágosítást az ily áruk mennyiségéről és mennyiségéről. A kamara a kérdés sürgősségénél fogva igyekezett a számba vehető adatok alapján a kívánt felvilágosítással szolgálni, a mely a kerületre nézve általánosságban akként fejezhető ki, hogy a behozott külföldi cikkek 3/4 része osztrák vámhivataloknál vámolatik el, a minek okaiul felhozhatni, hogy a legkurrensabb cikkekhez nézve a kereskedők a külfölddel egyenes összeköttetésben nincsenek, hogy hitel-és üzleti viszonyaikkal fogva a bécsi nagyobb kereskedői házakra s bizományosokra lévén utalva, a külföldi árukat úgyis az osztrák másodkézből veszik, vagy ott vámoltatják el. Ezt állíthatni általában csaknem minden gypot, gyapjút, és selyemárukat. Kereskedőink általában szivesebben vámoltatják el áruikat az osztrák határszélen és Bécsben, mint itt helyben, a hol a vámbfizetéshez szükséges exsté pénzét bajossab bészerezni. Az itteni vámhivatalnál elvámolt cikkek nagyobb részét a gyarmatárúk, déli gyümölcsök, rizs és kevés gép képezi.

(Vége köv.)

## A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Budapestre november 24. 10. ó. — p. d. e. Érkezett, november 24. 10. ó. 30 p. d. e.

A képviselőház befejezte az apró, valamint a helyi ügyeket s a kezdi a pénzügyi.

Királyunk Bécsbe utazott.

Az erdélyi képviselők értekezletet tartottak a Romániával való convntio ügyében; többen védtek, mások megtagadták; az értekezlet nyílt kérdésnek nyilvánította az ügyet; úttagu bizottságot küldött ki emlékiratot készíteni a birtok- és hitel-viszonyok rendezése ügyében.

## NAPI HIREK.

Kolozsvár, nov. 24. 1875.

— A magyar királyi igazságügy-miniszter Jónás Sándor debreczeni pénzügy-igazgatósági fogalmazót a kolozsvári törvényszékhez jegyzővé és Schopf Gyula kolozsvári törvényszéki írnokot ugyanoda aljegyzővé; Vajna Viktor brassói törvényszéki segélydijas joggyakornokot a megyesi törvényszékhez aljegyzővé; Lázár Aurél nagyenyedi törvényszéki aljegyzőt a décsi törvényszékhez jegyzővé; Ickick Arnold kolozsvári törvényszéki segélydijas joggyakornokot a n.-enyedi törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki s Berde István sepi-szent-györgyi felosztott törvényszéki jegyzőt a brassói törvényszékhez helyezte át. Továbbá Kraeger Mihály törvényszéki aljegyzőt a m. vásárhelyi törv.-székhez jegyzővé nevezte ki.

— Az igazságügyminiszter pályázatot hirdetett a Magyarországi és Erdély területén székelő bíróságok és kir. ügyészségek számára szükséges irodai szerekeknek a központi leendő szállításhoz nézve. Az ajánlatok közül most mint legkedvezőbb, a Légrady testvéreké fogadtatott el.

— Az uralkodóházat ismét fájdalommal veszteség érte, mely minden hazafit ószinte részvételt tölt el. November 20-án délelőtt a következő bulletin lett kibocsátva: „Ő kir. fensége Ferencz főherceg, Modena hercege, egészségi állapotában, — ki már hosszabb idő előtt egy részleges agyvelőgyulladás következtében súlyosan megbetegedett, — a lefolyt éjjel életveszélyes fordulat állt be.” Az ennek következtében általánossá lett aggodalom fájdalma nagyon is hamar lön szomorú valóvá: Ők. fensége Ferencz főherceg, Modena hercege, november 20-án esti 5 órakor, bécsi palotájában elhunyt. A magas halott néhai IV. Ferencz modenai herceg Ő kir. fenségének fia volt s 1819 június 1-én született. — 1842. évi mártius 30-án Adelgunda hercegnő Ő kir. fenségeivel, I. Lajos bajor király leányával házassági frigyre lépvén, 1846. jan. 21-én mint „V. Ferencz herceglépetta” kormányra s 1859-ig uralkodott. Az 1859-iki hadi események következtében Ausztriába vonult, hova őt hű csapatai is követték, melyek végelbélbélükig híven kitartottak zászlója mellett. Házasságából csak egy gyermek származott: Anna Beatrix, ki azonban még igen szegény korában, 1849 július 8-án elhalt. A rákövetkező évben elveszté egyetlen fiát, Ferdinánd főherceget. Idősebb nővére, Mária Terézia főhercegnő, 1846-ban a bordeauxi herceg Ő kir. fenségével Chambord gróffal, — az ifjabbik, Mária Beatrix főhercegnő 1847-ben Ő kir. fensége János spanyol infanssal lépett oltár elé. A hadseregben Ő királyi fensége altábornagyi rangot viselt s a 32. sz. cs. k. gyalog-ezrednek volt tulajdonosa.

— Kolozsvárról november 19-iki kellettel a következő sorokat kapta az „Ellenőr”: A „Pesti Napló” nov. 17-iki esti számában Bulyovszky Lilla kedves vendég-művésznőnknek illetőleg a színházi rovatban egy durva, értelmetlen támadás jelent meg. Nem hiszünk e czikk kolozsvári eredetét. Az itteni irodalmi körökben nincs, ki ilyet írna, de innen akarjuk megmondani, hogy a jelentés indokait abból magából kitalálni nem nehéz, s annak szégyene visszahull azokra, kik a saját önértékeik védelmére használják. A czikk nem irigylízlésünk, s állítja, hogy a kolozsváriak könnyen lelkeseznek. Nem szégyeljük, mi lelkeseznünk mindenért mi szép, állítsa élénk azt remekül Bulyovszky né vagy Prielle Kornélia. Izlésünkről csak annyit, hogy Kornélia bizonyosan maga sem tagadja, miszerint főként ezen izlésnek hatása alatt lett azzá, a mi. Minden hasonlat gyűlöletes, mi nem hasonlítunk, de ha kedvelt vendégünkről mint romról kor-vagy kínzés, a plastica eleven-sége, a hang ezüst csengése s a szenvedély erőteljes ábrázolása szempontjából sőt valaki, valóban szerencsésben választhatna volna méltó-két. Ha a máltra azért akar emlékezni, hogy megértse a classicitást, a játék, szavaltat, arczjáték s taglejtésben az antique összhangot, szabotosságot, akkor egyetértünk a „Napló” cikk-irójával. De nem a kor, még a kínzés sem, de a valódi irodalmi műveltség, nyelvtudás, a külföld társadalmi s művészi viszonyainak pontos ismerete, a pályája feladataiban mély tudományos buvárlat s az abból eredő biztos öntudatosság a színpadon s nagyvilági méltó modor az életben, ezek azok, mikkol Kolozsvárt Bulyovszky né lelkésitette s lelkésíteni fogja, bizony, tudjuk Budapestre is azokat, kiket régi

gyűlölet vagy egyéb nemtelen érzelme nem bánt. Ennyit nagy vendégünknek illetőleg. Némethy Irma azzal, hogy a vendégművésznőnkkel való együttjátszástól rendesen kitér, maga fogyasztotta ki az őt méltányló legjobb közönség türelmét s habár a dologban igazat adunk a „Kelet”-nek, modorát ép úgy elítéljük, mint a „Napló” cikkét. N. I.-nak szüksége van Kolozsvárra s nekünk is, járjunk hát egymás kedvében, mikor jeles vendég van s az erők összesítése kitűnő művelzetet adhat. Végre kérjük a „Napló” szerkesztőjét, ne adja oda lapját ily értelmetlen, lovagiatlan, egye-gész művelt közönséget, s egyik legelső magyar művésznőt sértő, ő néredek szűlte fészkelődések teréül. Vagy nem érzi, nem látja, hogy a magyar dráma fentartásának nehéz feladata megfajtásához újabb erőkre, a mivel külföldön szerzett izlésre, tapasztalatokra okvetlen szükség van? Nem látja, hogyha azt, ki egyike lehet az ügy leghasznosb bajnokainak, már a csata kezdete előtt elkedvetlenítjük, győznünk nem lehet? Gondolkozzék fölötté kis-sé komolyan, erre kérjük. Többen. Örövendünk, hogy Kolozsvárról is akadt, a P. N. gyöngédtelenségének czáfóljója, mi is egyetértünk a levelező állításával, Hogy N. I. kisasszonnyal szemben követelt modorunkat elítéli, nem csodálkozunk rajta, mert ez ügyben az igazság védelméért levelező még nem volt kitéve oly kíméletlen támadásoknak, mint a „Kelet”.

— Bulyovszky né asszony tegnap fejezte be „Deborah”-ban vendég szereplési sorozatát, melyekből annyi és oly élvezetes estét nyújtott a kolozsvári színház közönségének. Tán fölösleges is regisztrálnunk, hogy tegnap Deborahban is teljes hévvel s művészetének egész erejével játszott úgy, hogy a nagy közönség, mely ezuttal is csaknem megtöltte a házat, alig tudott elég kifejezést adni elismerésének lelkesült tapsaival, melyekkel minden felvonás után tisztelt vendégművésznőnk elhalmozta. Közönségünk és Bulyovszky né asszony egyaránt meg lehetnek elégedve magukkal; s a legegyszerűbb emlékeket fogják fűzni a vendég szerepléshez bizonyára mindketten. — Reméljük azonban, hogy miad Bulyovszky né asszonynak, mind közönségünknek még lesz alkalmuk e szép emlékeket minél előbb felújítani. S t. művésznőnk majd, mikor teendő; körutját befeljezi, ismét felkeresi szülővárosának azt a közönséget, mely a szeretet és tisztelet annyi kiváló jeleivel méltányolta művészetét. A tegnapi előadásból még ki kell emelnünk E. Kovács Gyula, D. Boér Emma, Mátrai, Szentgyörgyi, Saszvai és Ditrói sikerült, hatásos játéka, melyek az est élvezetének emeléséhez hozzájárultak.

— Bulyovszky né asszony iránti tiszteletének tegnap este a színházi előadás után egy igen népes fáklyásmenetben adott kifejezést a kolozsvári iparos polgárság. Csendes, munkás polgárok műhelyeiket elhagyva szövőteket fogtak kezükbe, tanúságok szolgáltatandók arról, hogy a művészet iránt Ők is nem csak érzékkel bírnak, hanem lelkesednek is érte. Már a menet kezdete előtt a hidutca mindkét oldalát sűrű emberfal szálította meg, mely éljéneken tört ki a vendégművésznő megérkezésekor. A fáklyás menet a tanácsosház udvaráról indult ki s miután a vendégművésznő szálása elé érkezett, a polgári és iparos dalárda énekel egy hazafias darabot, oly szép képzettséggel és correctséggel, mely valóban meglepte az ifjú dalárda minden hallgatóját. Ezután Derzi József lelkész ur egy virágos nyelvezetű beszédben mondott üdvözlést a polgárság nevében a t. művésznőnek, melyre Bulyovszky né asszony szívélyes meleg szavakban adott oly szónoki ügyességgel mondott köszönetet a megiszteltetésért, hogy sok képviselője-lőltnek szolgálhatott volna vele lecczkél. A polgárság riadó éljénekkel fogadta a hódító szavakat s miután a dalárda és zenekar egy-egy darabot játszott, véget ért a szépen sikerült fáklyásmenet, mely már egyébb kitüntetések mellett, a második Kolozsvár részéről. A hatás, melyet művésznőnk egyhangú vidékies életünkben eszközölt, bizonyára ritkítja pártját; rugójának azonban nem csak t. vendégünk kiváló tehetségeit, hanem azt is kell tekintenünk, hogy ő e városnak szülötte.

— A „Házasítók” című új vigjáték Bereik Árpádtól, melyet a budapesti színpadon pár nap előtt nagy tetszéssel adtak — holnap kerül először színe színpadunkon. Felhívjuk rá közönségünk figyelmét.

— Brassó-vidéki közönsége elhatározta, hogy a brassói ipariskolánál a román növendékek számára, melyek száma évről évre szaporodik, egy-két osztály előkészítő iskolát állít be. Ez iskolában a tantárgyakat román tanítók román nyelven fogják előadni. Ez iskola költségei a szász nemzeti egyetem vagyonából fognak fedeztetni.

— Tűzoltó-szerelvény-raktár N.-Szebenben. Hogy a községi tűzoltó-egyletek a szerelvényeket könnyebben beszerezhessek, a szebeni tűzoltó-egylet kezdeményezésére folytat N.-Szebenben Misselbacher és fia című cégnél egy tűzoltó-szerelvény raktár rendeztetett be. —

Egy ily raktár beállítását nálunk br. Bánffy Kálmán osztályparancsnok már egy év óta sürgeti, de hasztalanul. — A királyhágón innen tűzoltó szövetség választmányának lett volna teendője, egy ily raktár felállításán működni, de fájdalom, valamint ebben, úgy egyébben is. nagyon ritkán találunk tevékenységének nyomaira.

— Maros-Vásárhelyt Nyéki János színtársulata — mint az „Erdély” írja — igen szép pártfogásnak örvend. Mig a széles haza minden részéből leverő panaszokat olvasunk vidéki lapjainkban, addig a székely főváros szépség-mű közönséggel tiszteli meg a színtársulat előadásait. Eddig a „Falu rossza”, „Alfonz ur”, „Strikke”, „Szerencze gyermeke”, „Nagy apó”, a vigkedvű mendikáns”, „Végrendelet”, „Cserebogár” és végre „Griseldis a szézengető leánya” kerültek színe, sikerült előadásokkal.

— N.-Váradon e hó 14-én kísérte ki a közrészvét a nyugalom helyére Csomák Emanuel apát-kanonokot. Megtakarított vagyonát részben szegény sorsú rokonainak, részben pedig az ottani és vidéki jótékony intézeteknek hagyományozta. Utóbbiak összesen 25,000 frtot kaptak.

— N.-Váradon az új tűzoltó-egylet vasárnap megalakult, s az egyletnek eddig már 80 tagja van. A közgyűlés az alapszabályokat elfogadta, s elnöknek Papp Jánost választotta meg.

— A képviselőház összeférhetlenségi bizottságának mai ülésében határozatba ment, hogy a Kossai Sándor fogarasvidéki képviselőre vonatkozó kifogás ügye tolvó november 26-án kerül tárgyalás alá.

— Deák Ferencz egészségi állapotára vonatkozólag pár nap előtt aggasztó hírek keltek szárnyra. Mint a „N. H.” értesül, a baj, mely a híreket okot szolgáltatott, teljesen megszűnt s az „öreg ur” tegnap már vidáman és kedélyesen társalgott látogatóival.

— Hymen Nedeczky Ferike k. a. t. kinek nevét áldva említi az egész ország, mint ápolóját a haza bölcsének Deák Ferencznek, e hó 22-én jegyezte el Bölöny József Biharmegye egyik legelőkelőbb s legzadagabb tősgyökeres magyar családjának gyermeke; a menyasszony nagybátyjánál, Deák Ferencznél Budapestben. Szívvel kívánunk boldogságot az új párnak!

— Bakosi Ferencz ura „Hon”-ban a következő Nyilatkozatot teszi közre: Értésemre esett, hogy a nem sokára megteendő sepi-szent-györgyi országos képviselőválasztás alkalmából, egyik másik jelölt mellett, igénytelen nevem is forgalomba hozott. Ezzel szemben úgy magam, mint illető polgártársaim iránt kötelességemnek tartom nyilatkozatni, hogy én e kérdésben semiféle irányban senkivel solidaritásban nem vagyok. Budapest. 1875. nov. 22-én. Bakosi Ferencz.

## NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet 44-ik szám. Kolozsvárt, csütörtök nov. 25-én 1875.

## Házasítók.

Eredeti vigjáték 3 felv. Irta: Bereik Árpád.

### SEMELEK:

|                                 |   |   |   |                    |
|---------------------------------|---|---|---|--------------------|
| Maglakyné Klára                 | — | — | — | Philipovicné.      |
| Laura, unoka huga               | — | — | — | D. Boér Emma.      |
| Özvegy Elekesné Borcsa          | — | — | — | Némethy Irma.      |
| Ambró Endre, törvényszéki írnok | — | — | — | E. Kovács Gyula.   |
| Dr. Kosta Gábor                 | — | — | — | Mátrai.            |
| Terez, neje, született Nagylaky | — | — | — | E. Kovács Gyuláné. |
| Másik Náci                      | — | — | — | Földényi.          |
| Kálné                           | — | — | — | Körösi.            |
| Csomóné                         | — | — | — | Szöllősy Hermin.   |
| Fürdővendég                     | — | — | — | Váradi.            |
| Kaczor                          | — | — | — | Hetényi.           |
| Kotyogi                         | — | — | — | Krasznai.          |
| Pinczer                         | — | — | — | Ifj. Fehérvári.    |
| Cseled, Nagylakyknál            | — | — | — | Könczöl Irma.      |

Történet az első felvonásban egy felváltó kisvárosban, a meződik és harmadik a köslelvő piczkendi fűdőben.

Kezdeté 7 órakor. Vége 9 után.

## Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

November 23-án 5% Metalliques 6965 frt Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 73.75 frt. 1860-iki államkölcsön 110.75 Bankrészvény 925 — Hitelrészvény 199 — London 113.40 frt. Ezüst 104.50 Cs. kir. arany 536 —. Napoleon'dor 909 1/2, 100 mark német-tékü 56.15.

Urbéri kötvények: Magyarországi 81.40 Temesvári 87.5 Erdélyi 7970 Horvátországi 85.50

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

## PERL fogorvos

utjából visszaérkezvén, állandóan Kolozsvárt marad. A morison-féle fogsonklási műtésekből (Resections-maschine) veszi alkalmazásba, mely semmi fájdalmat nem okoz.

Készít mesterséges szájpaplást, fogakat, légnymatu fogsorokat, arannyal és vulcanittal.

Gyógyít fogfájdalmakat gyorsan és a fájdalmat eltávolítja örökre.

Átutazók egy fogat egy óra alatt, egész fogsort egy nap alatt nyerhetnek.

Lakik Kolozsvárt, bel-középutca 5 sz. a. a kiegészítőpénztár tőzsomszédságában.

# Innsbrucki és salzburgi 20 forintos sorsjegyek.

Húzások

december 5-én főnyeremény 20,000 frt.  
január 3-án 30,000  
január 5-én 10,000

Minden  
sorsjegynek

legalább 30 forinttal

kell  
kihuzatnia.

Eredeti sorsjegyek szorosan napi árfolyam szerint.  
Részletekre csak 2 frt. foglalóval és 10 havi 2 frtos részletfizetéssel, melyből  
Tektetve jelenleg még oly olcsó  
árakat és a nagy biztosságot, melyet  
nyújtanak, különösen  
az árfolyam emelkedése igen valószínűnek látszik.  
Vidéki megrendelések csak az őszig beküldésig, vagy készpénz-fizetés mellett  
levő összeg utárvétele mellett teljesíthetnek. Készpénz-küldemények ellenében  
A es. k. szab. Wiener Handelsbank váltóirodája,  
(491) ezelőtt Joh. C. Sothen, Graben 13.  
(2-9)

Sz. 44,874. — 1875.

(492)

(3-3)

## Hirdetmény.

A dohány eladási és dohánygyári javaknak az 1876. évben, a kolozsvári  
dohánygyárból a kolozsvári vaspálya udvarba és onnan vissza, úgy szintén a  
maros-vásárhelyi vaspálya udvarból, a maros-vásárhelyi dohány raktárba és on-  
nan vissza a vaspálya udvarba teljesítendő szállításhoz czennel írásbeli ajánlatok  
beadására pályázat nyitattik.

A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóságnál és a maros-vásárhelyi m. kir.  
pénzügyi biztosságnál betekinthező terjedelmes pályázati hirdetményben a for-  
galom nagysága és a közelebbi feltételek megláthatók.

A szabályszerűleg felszerelt, 50 krosz bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok, a  
kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság elnökségéhez folyó év december-hó  
6-án déli 12 óráig beadandók.

Kolozsvárt, 1875. november 17-kén.

M. kir. pénzügyigazgatóságtól.

Szám 492. — 1875.

(494)

(3-3)

elnöki.

## Hirdetmény

A sepsi-szentgyörgyi és baróthi felsőnépiskolák szakosztályához az  
állampénztárból fizetendő évi 600 forintnyi fizetés, 200 frtnyi helyi pót-  
lék és szabad lakás, esetleg 100 frtnyi lakbér élvezetével rendszeresített  
egy-egy szaktanítói állomásra pályázat nyitattik, felhivatván a pályázni  
kívánók, hogy ez iránti okmányokkal felszerelt és kellőleg bélyegzett ké-  
resekkel 1875. évi december 5-éig hozzám nyújtsák be.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1875. november 15-kén.

SZENTIVÁNYI GYULA, fő-királybíró.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt a következő

1876-dik évre szóló

általános kedvelt és tartalma

Naptárak kaphatók:

Erdélyi nagyobb képes naptár

1876-dik szökő évre.

VII-dik évfolyam.

A magyar ministerium s a Királyhágn innen részek pénzügyi, törvény-  
kezési és közigazgatási stb. hivatalok

teljes tiszti cím- és névtárával

s gondosan szerkesztett kolozsvári kalauzzal ellátva.

Ára 60 krajczár.

Postán küldve 66 krajczár.

Közhasznú Erdélyi képes naptár.

A vásárok pontos kijavításával, s a méter mértékek  
rövid ismertetésével és átváltoztatási táblázatokkal.

Tizenhatedik évfolyam.

Ára 26 krajczár.

Postán küldve 32 kr.

Irodai fali naptár 1876 évre.

Különösen hivatali használatra.

Katholik és protestáns, görög-orsz és izraelita- naptárral, bélyeg- és  
illeték-táblákkal, s a Királyhágn innen részek (Erdély) törvényszékeinek  
és járásbíróságainak táblázatos kimutatásával.

Ára 30 kr.

Postán küldve 32 kr.

Gazdasági zseb-naptár

1876-dik szökő évre.

XVI-dik évfolyam.

Szerkesztő tulajdonos Kodolányi Antal.

A 12 hónapra szóló teendő és naplók külön-külön füze-  
tével, jegyzék alakban, csinosan angol vászonba kötve és  
írónnal ellátva.

Ára 2 forint.

IPAROS naptár.

Szerkesztő Gelléri Mór, az „Alföldi Iparlap” szerkesztője.

Első évfolyam. Ára 50 kr.

Bor-raktár.

1872-, 1873-, 1874- és 1875-diki Küküllő és  
Marosmenti borok nagy választékban  
kaphatók a legolcsóbb árak mellett

TEUTSCH JÓZSEF B.-nél Segesvárt.

Präservatifs

(Cottons)

gummi és hal-hólyagból, tucztalja 2 frtól 6  
frt, továbbá mindenféle gummi árukak  
utárvét mellett megküld, titoktartás ígéret  
mellett levélbeli megrendelésre is. J. N.  
Schmeidler. Bécs, Neubau Stif-  
gasse Nr. 19.

Dr. SCHWAIGER

növény-kivonata

kezesség mellett gyógyít gyökeresen még  
idült férfi gyengeséget is egy hét alatt  
és minden más nemű betegséget, fér-  
fiaknál és nőknél a legrovidebb idő alatt.  
Egy palack ára használati utasítással  
2 frt. o. ért. készpénz küldemény, pos-  
tai utalvány, vagy utárvét mellett.

Dr. SCHWAIGER

által.

Bécs, VII. Schottenfeldgasse 60. sz.

Kéri a címet tisztán feladni.

Präservatives

gummi és hal-hólyagból 1 forinttól 4 forin-  
tig, továbbá mindenféle gummi cikkek, a  
legjobb minőségben kaphatók  
ZIEGLER JÁNOSNÁL  
Grúzban.

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE Párisban

hölgyeknek nélkülözhetlen!



RAVISSANTE

bir azon erővel, a emberi börtmünden  
sérüléstől megment, utóbajától meg-  
óvni és szépsége s ifjúságát biztosít.  
Tart. Ha a RAVISSANTE naponta  
kint egyszer az jegygyel az arcra,  
vagy más testrészre dörzsölök, már a törülköző  
után tapasztalható a majdn. csodálatos hatás.  
Az arcon támadt ráncok és finomhegyek elsimít-  
tatnak. — A RAVISSANTE arczszőrtelenítés elő-  
ször a bőrt fehéríti, frissíti és finítja; eltávolít leg-  
rovidebb idő alatt szepölő, ríjtoltakat, orrvörös-  
séget, s a bőr minden tisztálanságait.

Már az első kísérlet után határozódik a t. hö-  
gyek, jövőre csupán csak dr. LEJOSSE-féle  
viágárhír „RAVISSANTE” szőrtelenítő használni.  
Hamisítatlannal kapható gyaban és kicsinyben  
valódi minőségben.

Dr. Lejosse-féle „RAVISSANTE” fő- és  
szétküldési raktárban, Ausztria-  
Magyarország számára,  
SCHWARZ HERIK-nél,  
Budapest, Kristóf-tér  
1. sz.

Egy üvegtok ára 1.50 kr. és 2 frt  
50 kr.  
Postai küldménél 20 rál több.

Óvás hamítás ellen!

Ova item mind a t. raktártó urakat, mind  
a kicsinyben vásárlókat az ügyvezető „La Ra-  
vissante Perfectionné” vétel, mely a valódi  
párisi dr. Lejosse-féle „RAVISSANTE”-nak Hie-  
schek Miksa ur által rossz szarvátott hamisít-  
ványa.

A dr. Lejosse-féle „RAVISSANTE” o téron a  
legtökéletesebb és egyáltalán nem kíván több  
javítást, mint ezt a nála talható számos el-  
merő irat kielégítő módon bizonyítja.

Dr. Lejosse-féle párisi „RAVISSANTE” nagy-  
ban és kicsinyben egyedül s csak való-  
di minőségben csupán nálunk kapható, s annak  
megkülönböztetésére a használati utasításban  
hivl franczia nyelvben még a következő szavak is  
állanak:

„EXCITATION DE LA BEAUTÉ RAVISSANTE” DR. LEJOSSE A PARIS.  
A t. raktártó urak a viden tehát a való-  
di hamisítatlannal „RAVISSANTE” megren-  
delése céljából sziveskedjeneky mint ezelőtt,  
ezután is mindig csak egyenesen hozzám fordulni.

SCHWARZ HERIK,  
a dr. Lejosse-féle „Ravissante” és szétküldési  
raktárak Ausztria-Magyarország számára,  
Budapest, Kristóf-tér 1. sz.

Kolozsvárt kapható Vautini Adolf  
ur gyógyszerárban Redouteon.

Vidéki rendelmény a legszigo-  
rubb titoktartási biztosítás mellett után-  
vételt eszközölhetnek.

KRAJJCZÁROS BAZÁR

Minden darab, pár vagy  
tuczet

legkisebb ára

CSAK

1 kr.

Sehol sem létezik ily

Ma

egyetlen és

legolcsóbb

BEVÁSÁRLÁSI HELY

nürnbergi és diszáru tárgyakra nézve.

Minden darab, pár vagy  
tuczet

legnagyobb ára

CSAK

500 kr.

Hallatlan olcsóság!

az egészen újan berendezett IPARMŰTARLATBAN

Gyermekjátékok

és mindenféle PIPERE CZIKKEK

legdúsabb tára csak

ITT VAN!

A  
ki belép,  
lehetetlen,  
hogy ily nagy  
olcsóság mellett  
ne találva valamely  
megvásárlásra méltó  
cikket.

Olcsó és hasznos

cikkek!

Ki nem hiszi, próbálja meg!

Az  
itt kapható  
cikkek jósa-  
gáról és olcsó-  
ságáról meggyőződhetni  
egyetlen  
vásárlási kísérlet  
által.

Kolozsvárt, főtér, báró Radák-ház.

Iskola Alapítvány Kolozsvári Közművelődési Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdájánál az év. ref. tanoda bettivel Kolozsvárt